Wydanie poranne.
Nr. 199. Środa 19 sierpnia 1914. Rocznik XXIII.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 30 f., 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h. z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru oddzielnego 8 h.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 2314.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.
Dział inseratowy: Pl. WW. Świętych 11.
Telefon Nr. 1354.
Konto czekowe Nr. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 20 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Postępy Niemców w Rosyi. Walki morskie. Bułgarya i Turcya.

Zajęcie Mławy przez wojska niemieckie.

Berlin, 19 sierpnia.

Biuro Wolffa donosi: **Mławę obsadziły wojska niemieckie.** (Mława miasto w gub. płockiej, oddalone od Warszawy 112 wiorst, a od Płocka 83 wiorsty, połączone jest linią kolejową z Warszawą. Wiodąca przez Mławę linia kolei łączy się w Iłowie, odległem od Mławy o 6 wiorst, z linią kolejową malborską, prowadzącą do Malborga i Gdańska. Od połączenia koleją żelazną z Warszawą i Gdańskiem, Mława stała się miastem handlowem. Głównymi produktami handlu są zboże, wełna i ryby, przywożone tu z jezior pruskich).

Walki morskie.

Walka z flotą austryacką.

Wiedeń, 19 sierpnia.

Przyniesiona przez dzienniki zagraniczne wiadomość **o zatonięciu okrętu wojenego „Zriny“ i trzech innych okrętów jest zupełnie nieprawdziwą.** Wiadomość dotyczyćby mogła małego krążownika „Zenta“, który został **zaatakowany przez przeważne siły, a który dotąd nie dał żadnej o sobie wiadomości.** Natomiast należy stwierdzić, że jeden kontrtorpedowiec, mimo że został zaatakowany przez 16 okrętów wojennych francuskich i wielkie krążowniki rozmaitego typu, bez szwanku **dotarł do portu**, gdzie miał zawinąć.

Walka koło Anglii.

Berlin, 19 sierpnia.

Biuro Wolffa donosi: Z podróży kilku łodzi podmorskich ku wybrzeżu angielskiemu nie powróciła dotąd łódź „U 15“. **„U 15“ zniszczona została w walce z okrętami angielskimi.** Czy te ostatnie poniosły jakie straty, niema dotąd wiadomości.

Niemcy przeciw Belgii.

Berlin, 19 sierpnia.

Dzienniki, omawiając **odmowę Belgii** na ostatnią propozycyę Niemiec, wyciągają wniosek, że **między Belgią, Francyą i Anglią istniały umowy, zwrócone przeciw Niemcom.** Moment ten będzie uwzględniony przy zawarciu pokoju. **Dla Niemiec już teraz niema możności paktowania i zwracania uwagi na Belgię.**

Ranni w walkach z Serbami.

Budapeszt, 19 sierpnia.

Wczoraj rano z Zemunia przywiózł pociąg pocztowy **180 żołnierzy rannych w walkach koło Szabac.** Oddziały „Czerwonego krzyża“ i towarzystwa ratunkowego ochotniczego przewiozły chorych do szpitalów.

Bułgarya i Turcya wobec wojny.

Sofia, 19 sierpnia.

Sukcesy Austro-Węgier w Serbii przyjęto tu **z wielkiem zadowoleniem.** Publiczność żywo omawia je i ledwie doczekać się może **klęski serbskiej.**

Sofia, 19 sierpnia.

„Dnewnik“ ogłasza apel, który wystosowała **kolonia bułgarska w Petersburgu do króla Ferdynanda.** W apelu tym powiedziane jest, że kolonia pochwala wprawdzie neutralność Bułgaryi w wojnie między Austro-Węgrami a Serbią, jednakże prosi króla, by **na pierwsze wołanie z Kremlu moskiewskiego, armię bułgarską oddał dla sprawy rosyjskiej,** aby naród bułgarski mógł ponieść ofiary na ołtarzu wszechsłowiańskiej ojczyzny.

„Dnewnik“ zauważa, że Bułgarzy w Petersburgu widocznie przesadnie tłómaczą sobie neutralność Bułgaryi i w swoich uczuciach dla Rosyi **za daleko się posuwają.**

Zarządzenia w Turcyi.

Konstantynopol, 19 sierpnia.

Rząd postanowił **usunąć wszystkie aparaty telegraficzne**, które znajdują się w budynkach ambasad, konsulatów, oraz w szkołach i kościołach.

Porta wystosowała do wszystkich przedstawicieli zagranicznych notę z oświadczeniem, że okręty handlowe, które przejeżdżają przez Dardanele, muszą **pozostawić Porcie aparaty iskrowe,** a po powrocie mogą je odebrać znowu.

Amnestya wojskowa.

Wiedeń, 19 sierpnia.

Wszystkim osobom, obowiązanym do służby w armii i marynarce wojennej, należącym do tych części wspólnej siły zbrojnej, które podlegają mobilizacyi, a które odsiadują **karę wolnościową, nie przekraczającą terminu jednorocznego, darowaną została reszta kary.**

Cesarz postanowieniem z 11 b. m. zarządził, że ma być **wstrzymane postępowanie karne wojskowe**, wytoczone żołnierzom wspólnej siły zbrojnej i pospolitego ruszenia z powodu czynów karnych, które wedle normy karnej nie są karane cięższą karą, jak 5-letnią karą wolnościową, **jeżeli postępowanie karne w terminie obwieszczenia tego aktu łaski było w toku.** Wstrzymane ma być też postępowanie karne przeciw tym osobom, które w danym terminie spodziewać się mogły z powodu deliktu dochodzenia.

Wyłączone są z abolicyi:

1) osoby, które dopuściły się **buntu, rokoszu, dezercyi, spisku w sprawie dezercyi;**

2) osoby, które są oskarżone o czyn karygodny, popełniony **w chęci zysku, o ile posiadają szarżę;**

3) osoby, przeciwko którym jest w toku postępowanie karne **doraźne**, lub którym takie dochodzenie grozi.

Wstrzymanie egzekucyi podatkowych.

Wiedeń, 19 sierpnia.

Na podstawie zarządzenia ministerstwa skarbu **nie** będą wykonywane egzekucye podatkowe **co do osób powołanych do służby wojskowej.** Władze krajowe skarbowe otrzymały polecenie wezwania obowiązanych do płacenia podatków, by w wykonywaniu obowiązków patryotycznych **zapłaciły podatki i należytości w całości i punktualnie.**

Ruch towarowy na kolei północnej.

Wiedeń, 19 sierpnia.

Od 17 sierpnia począwszy w obrębie dyrekcyi kolei północnej nastąpi **dalsze rozszerzenie ruchu towarowego cywilnego.**

Zamordowanie pułkownika.

Wiedeń, 19 sierpnia.

Rozkaz pułku piechoty Nr 4 (pułk „Deutschmeistrów“, rekrutujący się z Wiednia) zawiera następujące zawiadomienie:

„Komendant pułku, pułkownik Ludwik bar. **Holzhausen zginął bohaterską śmiercią na polu chwały.** Z nim schodzi do grobu jeden z najtęższych oficerów armii austryacko-węgierskiej. Był zawsze sprawiedliwym przełożonym, szczerym towarzyszem oficerów i żołnierzy swego pułku. Bolesnej straty, jaką pułk wskutek śmierci swego ukochanego komendanta ponosi, **nie pozostawimy bez zemsty** i my, oficerowie i żołnierze, przysięgamy na naszą chorągiew pułkową, **że weźmiemy swoiły odwet za tą wielką ofiarę**“.

Wydanie poranne i wieczorne razem 8 hal.

Jak dzienniki donoszą, bar. Holzhausen padł przy wizytacyi forpocztów, trafiony **kulą z zasadzki.** Pułk jego nie brał udziału w bitwie.

Należytość za świadczenia wojskowe.

Lwów, 19 sierpnia.

Bank krajowy przystąpił już do eskontowania należytości za zajęte przez władze wojskowe **konie i środki transportowe,** przyczem **odstąpił** od żądania poświadczeń przez urzędy podatkowe, że należytości te wolne są od kondyktów sądowych.

Choroba papieża.

Rzym, „Giornale d'Italia" donosi, że gorączka u papieża po południu zmalała o 2 do 3 kresek. Przy oddechaniu okazują się i teraz pewne trudności. Papież wstał w niedzielę jak zwykle, ale po południu czuł się bardzo osłabionym i przywołani lekarze przyboczni zarządzili położenie się papieża do łóżka. Wczoraj wieczór skonstatowali lekarze, że choroba ma przebieg normalny i że nie ma powodu do obaw.

Rada m. Krakowa daje milion koron na legiony polskie.

Kraków, 19 sierpnia.

Wczorajsze posiedzenie Rady miasta odbyło się pod wrażeniem zgody stronnictw. Po długich obradach poza salą rozpoczęło się posiedzenie poufne przemówieniem prezydenta dra Lea:

W tej sali przed dwoma dniami dokonano **zjednoczenia wszystkich polskich stronnictw w jedno wielkie patryotyczne stronnictwo.** (Oklaski). W tej sali uchwalono utworzyć na razie **dwa legiony polskie**: jeden w zachodniej, drugi we wschodniej Galicyi. (Huczne oklaski). Legiony te mają na polu bitwy złożyć dowód, że myśl polska żyje i jest nieśmiertelną, jak nieśmiertelną jest idea Ojczyzny. (Huczne oklaski).

Każdy z nas ma obowiązek przyczynić się do tego wielkiego dzieła, tem więcej miasto nasze, mające 1000-letnią historyę, będące niegdyś stolicą królów polskich, a obecnie skarbnicą i wiernym stróżem najdroższych narodowych skarbów. Powinno świecić przykładem patryotyzmu i ofiarności. (Huczne oklaski). W porozumieniu z prezydyum i wszystkiemi stronnictwami Rady przedkładam wniosek:

„Na cele utworzenia dwóch Legionów polskich Rada miasta przeznacza dar narodowy w kwocie jednego miliona koron".

Prezydent dr Leo mówił dalej: Oklaskami stwierdziliście panowie **przyjęcie wniosku.** Uczucia i serca wasze zjednoczyły się jednomyślnie, a ta jednomyślność jest najlepszym dowodem patryotyzmu i zgodności obywatelstwa krakowskiego. Oby ona nie ustała nigdy w przyszłości, bo **czekają nas wielkie zadania, wymagające skupienia wszystkich sił.** — Dzisiejsza uchwała stwierdza, że obywatelstwo krakowskie jest gotowe do wielkich ofiar, gdy idzie o wielkie cele narodowe. Uchwałę Rady miasta Krakowa zakomunikuję **naczelnemu Komitetowi Narodowemu.** (Huczne oklaski).

* * *

Finanse gminy na czas wojny.

W dalszym ciągu posiedzenia Rady m. przedstawił dr Leo szereg wniosków, mających na celu finansowe zasilenie gminy, aby umożliwić jej utrzymanie urzędników, służby i robotników oraz dotrzymanie umów z dzierżawcami.

Wnioski te opiewają:

1) zaciągnąć **pożyczkę** 2 milionów K,

2) **podwyższyć dodatki gminne** z ważnością od 1 lipca w następujących rozmiarach:

a) dodatek do podatków realnych o 20%;

b) dodatek do podatków osobistych (**z wyjątkiem** podatku osobisto-dochodowego) o 40%;

c) dodatek do podatku **domowo-czynszowego** (począwszy od **czynszu rocznego 2000 K)** w następujących skalach: przy czynszu od 2000 do 4000 K o 3%, przy czynszu od 4000 do 6000 K o 4%, przy czynszach ponad 6000 K o 10%.

d) dodatek gminny **do podatku spożywczego** (akcyzy) podwyższyć o 70%.

Wnioski te **uchwalono,** a wobec tego dodatki gminne wynoszą obecnie:

1) do podatków realnych 30% (dotąd 10%);

2) do podatków zarobkowego, pensyjnego i rentowego 50% (dotąd 10%);

3) do podatku domowo-czynszowego (począwszy od czynszu ponad 2000 K rocznie) dodatki będą wynosiły: a) od 2000 do 4000 K 8%, b) od 4000 do 6000 K 9%, c) od 6000 K zwyż 15%. (Dotąd dodatek ten bez względu na wysokość czynszu wynosił 5%);

4) do podatku akcyzowego 100% (dotąd 30%).

Naczelny Komitet Narodowy.

Sekcya zachodnia rozesłała do marszałków powiatowych i burmistrzów miast wezwanie o utworzenie **komitetów powiatowych** dla spraw administracyjnych, skarbowych i wojskowych. Komitet ma składać się z 12 osób, a mają w nim być reprezentowane wszystkie grupy polityczne.

Na zwołać się mające zebranie powiatowe, względnie miejskie przybędzie delegat sekcyi, który przedstawi zakres działania komitetu.

Polski Skarb wojenny.

Wobec utworzenia jednolitego skarbu wojennego Legionów polskich **likwidują się rachunki wszystkich oddzielnie dotychczas działających organizacyj skarbowych.** Pieniądze, zebrane na imię poszczególnych organizacyj (Polskiego skarbu wojskowego, narodowego skarbu wojennego, skarbów sokolich), mają być jak najrychlej odesłane wraz z odpowiedniemi dokumentami do właściwych organizacyj celem zamknięcia ich rachunków.

Wszelkie ofiary i składki, gromadzone na wspólny rachunek organizacyi strzeleckich i sokolich, za pośrednictwem specyalnie ku temu wydanych dokumentów, mają być natychmiast odesłane do **Skarbu Wojennego Legionów polskich** (kasa miejska w Krakowie, ulica Poselska 8).

* * *

Na legiony polskie złożono:
Rada m. Tarnowa 100.000 K., prezydent dr Leo 5.000 K.

Szanownym Abonentom „Naprzodu", zwracamy uwagę, że w nagłówku dziennika dajemy obecnie **datę dnia tegosamego,** w którym go drukujemy, dodając tylko, czy to wydanie **poranne** lub **wieczorne.** Dawniej dawaliśmy datę dnia następnego, dlatego **numer z datą dnia poprzedniego otrzymany na prowincyi na drugi dzień jest numerem najświeższym** a nie opóźnionym o jeden dzień, jak to sobie obecnie wielu Abonentów tłómaczy zupełnie niewłaściwie. Zmiana w datowaniu nastąpiła z konieczności wobec tego, że wydajemy w Krakowie dwa razy „Naprzód": rano i wieczór, a ekspedycyę na prowincyę uskuteczniamy **codziennie regularnie wieczorem jednorazowo** do pociągu odchodzącego z Krakowa w nocy. Opóźnienia w doręczeniu poza tem nie pochodzą z naszej winy.

Administracya „Naprzodu".

KRONIKA.

Środa 19 sierpnia.

Nowiny krakowskie.

Następny numer „Naprzodu" wyjdzie **dziś o godz. 6 wieczór.**

Niesłuszne podejrzenie. Wczoraj po południu przytrzymali żołnierze na Krowodrzy mężczyznę, który wydawał się im podejrzanym i oddali go policyi dla stwierdzenia tożsamości. Aresztowanego odprowadził agent policyjny do dyrekcyi policyi. Zajście wywołało ogromne zbiegowisko. Ktoś z tłumu krzyknął: szpieg! Inni wołali: moskal, zdrajca, precz z nim! i t. p. Z trudem udało się wsadzić prowadzonego mężczyznę do dorożki i odwieźć go do dyrekcyi policyi. Po zbadaniu okazało się, że był to pewien krakowski nauczyciel, człowiek zupełnie niewinny. Po spisaniu protokołu wypuszczono go natychmiast na wolność.

Piękna ofiara. W liście datków, złożonych w kasie miejskiej na Skarb wojenny, znajduje się pozycya, godna wyszczególnienia. Małgorzata Marchewkówna, kucharka, ze skromnych swych oszczędności ofiarowała 100 K.

Z teatru miejskiego donoszą nam, że bilety na pierwsze przedstawienia nabywać można wcześniej w kasie zamawiań (jak dawniej) po cenach zniżonych o 50%, a w dzień przedstawienia przy kasie teatralnej. Główne role w dramacie Mickiewicza „Konfederaci Barscy" odtworzą pp.: Pytlińska, Modzelewska, Miłaszewska, oraz Mielewski, Mastalski, Stanisławski, Nowakowski, Mihutowicz, Bończa, Szymborski, Puchalski i cały zespół artystów wraz z 50 statystami.

W dramacie Wyspiańskiego „Noc listopadowa" wystąpią pp.: Pytlińska, Gryficz, Górska, Turowicz, Trembińska, Miłaszewska, Jarszewska oraz p. Nowakowski.

Równocześnie odbywają się próby z senzacyjnej sztuki Bernarda Shawa p. t.: „Uczeń szatana", która ukaże się po raz pierwszy w sobotę bież. tygodnia. Nazwisko głośnego autora „Pigmaliona" oraz temat aktualny zapewnią na długo sukces kasowy teatrowi, prowadzonemu obecnie przez „Związek artystów".

Wypadek automobilowy. Wczoraj po południu na ulicy Basztowej potrącił jadący szybko ciężarowy automobil monterów Zygmunta Szewczyka, Jana Boczkowskiego i Aleksandra Pałasińskiego. Wszyscy trzej doznali dotkliwych kontuzyj. Po wypadku zgłosili się na pogotowie, gdzie ich opatrzono.

Repertuar teatru ludowego przy ulicy Rajskiej.
Środa: „Kościuszko pod Racławicami".
Czwartek: „Warszawianka" i „Konfederaci barscy".

NADESŁANE.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa, Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).